

Ledenwerving

Het hoofdbestuur start op korte termijn een werkgroep die zich zal buigen over de mogelijkheden van ledenwerving. Ten behoeve van deze werkgroep wordt nog gezocht naar een aantal mensen met een specifieke expertise.

In de eerste plaats bestaat behoefte aan iemand die professionele ervaring heeft met abonnementen-werving/ledenwervingscampagnes. D66 is niet de enige vereniging in Nederland en ervaringen elders opgedaan kunnen van groot nut zijn bij de gedachten-vorming.

Ten tweede is plaats voor een expert op het gebied van marktonderzoek en statistiek. Hoe onderzoeken we welke mensen potentieel lid van D66 willen worden?

Denkt u een bijdrage te kunnen leveren aan deze commissie zoals hierboven omschreven dan kunt u zich opgeven bij het Landelijk Secretariaat, t.a.v. Jan-Dirk Sprokkereef.

CONGRES – ALV 60

Op het congres van 4 en 5 maart j.l. dat gehouden werd in Arnhem, werd het volgende besloten:

FINANCIËN

Contributieregeling 1996 en regiobijdrageregeling 1996 conform voorstel (Dem. 94/8) aangenomen.

ALV 60 STELLINGEN BASISINKOMEN

Aangenomen

stelling 1 (Emancipatie)

- a Basisinkomen vergroot de mogelijkheden deel te nemen aan de arbeidsmarkt en draagt daardoor bij aan emancipatie van achterstandsgroepen.
- b Basisinkomen bevordert keuze vrijheid van mannen en vrouwen binnen een huishouden om deel te nemen aan het arbeidsproces en om zorgtaken eerlijker te verdelen.

stelling 2

Een basisinkomenstelsel draagt bij aan het bevorderen van arbeidsparticipatie.

stelling 3

De eventuele meerkosten van een basisinkomenstelsel mogen niet uit belasting op arbeid betaald worden, wel uit belasting op kapitaal, consumptie, energie en milieubederf.

stelling 4

- a De essentie van de vereenvoudiging van regelingen door invoering van basisinkomen schuilt in de afschaffing van alle categorieën die nu in het sociale zekerheidsstelsel worden gehanteerd. Dat is tevens noodzakelijk om het stelsel te laten aansluiten bij de

geïndividualiseerde samenleving.

stelling 5

Vanwege de mogelijke nadelige gevolgen van invoering van een basisinkomen dient nadrukkelijk rekening te worden gehouden met:

- 1 de ongelijke fysieke en geestelijke gesteldheid van mensen.

stelling 6

Invoering van een basisinkomen vraagt om heldere definities in EU-verband over wie recht-hebbenden zijn (nationaliteits- c.q. ingezetenenprincipe). Er moet een Europees basisinkomenexperiment komen, om het werkloosheidsprobleem te helpen oplossen en de mogelijkheid van een harmonisatie van de basiszekerheid te onderzoeken.

Verworpen: stelling 4b en 5,2

NB uit toelichting in congresboek:

- 1. De hoogte van het basisinkomen is ten behoeve van de congresdiscussie van ALV 60 gedefinieerd als een inkomen ten grootte van netto 50% van het minimumloon.
- 2. Deze uitspraken worden door het Hoofdbestuur meegenomen als leidraad bij de discussie over het sociale zekerheidsstelsel. In 1996 zal hierover aan de ALV een congresstuk met bijbehorende besluiten worden voorgelegd.

CONGRES – ALV 61

Behandeling 'D66: Ruimte voor Politiek' op najaarscongres (ALV 61)

In de vergadering van 19 februari 1995 heeft het hoofdbestuur het rapport 'D66: Ruimte voor Politiek' aangenomen. De kern van het rapport is in de titel verwoord: D66 moet ruimte *geven* aan politiek en die ruimte *zijn*. Het politieke debat is de belangrijkste taak van de politieke vereniging D66. Dit rapport is de uitkomst van een lange discussie over de partijorganisatie (POR) binnen de partij. Het rapport stelt een aantal wijzigingen in het huishoudelijk reglement van de partij voor, kent daarnaast voorstellen die een begrotingswijziging noodzakelijk maken, maar bevat ook een groot aantal aanbevelingen die met onmiddellijke ingang door het hoofdbestuur kunnen worden gerealiseerd.

Het feit dat de POR-voorstellen zo'n verschillend karakter hebben maakt dat het van belang is de discussie goed te structureren. Op het najaarscongres wordt in eerste instantie 'D66: Ruimte voor de Toekomst' integraal besproken. Dit betreft een algemene, niet besluitvormende discussie over de partijorganisatie. Eventuele onduidelijkheden worden uitgelegd door het hoofdbestuur. Het hoofdbestuur zet mondeling uiteen welke onderdelen van het rapport zij reeds binnen haar eigen taakstelling heeft gerealiseerd.

Vervolgens komen achtereenvolgens het Huishoudelijk Reglement en de begroting aan de orde. Deze stukken worden respectievelijk eind juni en in augustus of september als congresstuk in de Democraat gepubliceerd. De voorstellen uit 'D66: Ruimte voor Politiek' die om een uitspraak van het congres vragen zijn hierin verwoord. Het zijn beide congresstukken ter besluitvorming en daarmee amendeerbaar.

Vanaf de publikatie in juni tot 3 oktober kunnen afdelingen en regio's over de voorstellen vergaderen en hun amendementen indienen. Om iedereen reeds in een vroeg stadium op de hoogte te brengen treft u in deze bijlage het complete rapport 'D66: Ruimte voor Politiek' aan. De uiteindelijke amendeerbare voorstellen volgen, zoals hierboven reeds gemeld, in de juni-Democraat.

TIJDPAD BESPREKING D66: RUIMTE VOOR POLITIEK

juni

- HB vergadering over definitieve voorstellen reglementswijzigingen
- Publikatie congresstukken (reglementswijziging) in Democraat

augustus/september

- Publicatie begroting in Democraat

tot oktober

- Mogelijkheid houden AAV/ARV over voorstellen (sluiting moties en amendementen 3 oktober)

november

- Vrijdag 24 en zaterdag 25 november 1995 ALV 61

D66: RUIMTE VOOR POLITIEK

Eindrapport partijorganisatie D66
Den Haag, februari 1995

1 INLEIDING

Het gesternte waaronder een vrijwilligersorganisatie als een politieke partij haar rol moet vervullen, lijkt somber. One-issue-bewegingen hebben hun eigen wegen naar de macht gevonden en weten meer en meer invloed uit te oefenen op de besluitvorming, al is het maar door het aanleggen van een strategisch stukje bos. Burgers willen in het informatietijdperk niet meer langdurig vergaderen over huishoudelijke zaken en zijn via de TV gewend aan tegelijk hoogwaardige en verpozende discussies. Lokale partijen, zonder de noodzaak tot afstemming met buurgemeenten of provincie maken het de landelijke partijen hierbij lastig. Wat kan D66 met haar leden in deze situatie realiseren?

De kracht van een politieke partij is gelegen in haar vermogen de politieke agenda te bepalen. Een congres of een discussie over een actueel onderwerp kan een instrument zijn om het politieke klimaat te beïnvloeden of misschien wel te bepalen. De rol van de partijorganisatie zal hierin altijd een andere zijn dan die van de politieke vertegenwoordigers. De politieke vertegenwoordigers blijven de spreekbuis. Daarbij zorgen de leden via het congres of het bestuur voor de voeding met ideeën en het behoud van de binding met de achterban in het leven van alledag.

Essentieel is het in deze situatie om juist de interne binding en samenhang *zichtbaar* te maken. Dit kan door samenhang te bewerkstelligen in de onderwerpen die door de partij behandeld worden. Bij een discussie over het basisinkomen op het landelijk congres vinden ook niet-leden enige tijd voor het congres een uitnodiging in de bus. Hierin worden zij gevraagd in hun gemeente mee te praten over dit onderwerp op een publieksbijeenkomst die is georganiseerd door D66. Een politieke partij heeft veel kortere lijnen dan een ambtelijke organisatie of een ander publiek orgaan. Die kracht moet worden benut, en dat kan alleen door het naast elkaar leggen van de agenda's.

De landelijke organisatie initieert, stuurt en evalueert op hoofdlijnen zaken met betrekking tot organisatie, procedures en financiën. Tevens is zij verantwoordelijk voor voorstellen tot politieke programma's, besluitvorming op ALV's, etc. Hetzelfde geldt voor regiobesturen en afdelingsbesturen op hun organisatieniveau. De zogenaamde 'belendingen' (Opleidingscentrum, Bestuurdersvereniging, Wetenschappelijk Bureau) hebben ieder een eigen taak binnen de organisatie. Afstemming tussen deze organen, die allen een uitvoerend apparaat hebben, is belangrijk. Voordat dat kan gebeuren, is overeenstemming over de taakstelling essentieel.

De interne communicatie wordt binnen D66 vaak als één van de zwakke punten in de organisatie genoemd. Dit vindt haar oorzaak echter niet in het ontbreken van de wil om te communiceren. Veeleer is het onduidelijk wie waarvoor verantwoordelijkheid draagt, zodat pas voldoende is gecommuniceerd als iedereen overal van op de hoogte is. Dit laatste is in onze groeiende partij ondoenlijk. Het is zaak verantwoordelijkheden zo te formuleren dat helder is wie als meest betrokkenen beslist geïnformeerd moeten worden.

Door optimaal gebruik te maken van de verschillende organen met hun deelverantwoordelijkheden én communicatiekanalen, kan de bereidheid tot openheid en communiceren worden geëffectueerd.

2 TAAKSTELLING VAN DE PARTIJORGANEN

De statuten zeggen het volgende over:

Het (hoofd)bestuur 'is belast met de algemene leiding van D66 en met de uitvoering van besluiten van de Algemene Ledenvergadering.' Dit houdt in ieder geval – zo blijkt uit de reglementen – het volgende in: verantwoordelijkheid voor het voorleggen van verkiezingsprogramma's, het voeren van campagne, het controleren van de uitvoering van het verkiezingsprogramma door de fracties, het zorgen voor politiek debat in de partij, het goed doen functioneren van de partijorganisatie én het verzorgen van de communicatie tussen de leden en de andere partijorganen.

Het Wetenschappelijk Bureau (SWB) heeft tot taak het verrichten of doen verrichten van wetenschappelijk werk ten behoeve van de partij en haar fracties. Het SWB begeleidt daartoe werkgroepen, geeft adviezen en publiceert studies en ander wetenschappelijk materiaal.

Het Opleidingscentrum verricht politieke vormings- en scholingsactiviteiten ten behoeve van D66. Middelen daarbij zijn cursussen voor kader en leden, voorlichting

aan bijvoorbeeld scholen, publiceren van materiaal ten behoeve van deze cursussen en voorlichting.

De Bestuurdersvereniging bevordert de kennis over het openbaar bestuur bij haar leden en over het functioneren van gekozen bestuurders daarin. Hiernaast heeft zij als doel het stimuleren van een beleidsmatig samenhangend optreden van de verschillende politieke vertegenwoordigers en externe belangenbehartiging bij het ministerie van BiZa.

De Adviesraad geeft de fracties en het Hoofdbestuur advies over politieke en partijorganisatorische onderwerpen. De Adviesraad houdt zich niet bezig met lopende congresonderwerpen.

De noodzaak ontbreekt om de hierboven omschreven taakstellingen te veranderen. De genoemde taken zijn legitiem en zelfs essentieel voor het functioneren van een politieke partij. De vraag die we ons wel moeten stellen is of de huidige organisatiestructuur voldoende aanknopingspunten voor afstemming biedt. Die afstemming is essentieel teneinde als politieke partij een samenbindende rol in de samenleving op te eisen.

3 WAARBORGEN COÖRDINATIE

Welke bepalingen waarborgen een afdoende coördinatie tussen Hoofdbestuur, Wetenschappelijk Bureau, Bestuurdersvereniging en Opleidingscentrum? Hierover is veel te zeggen en het laatste woord erover zal ook na dit rapport nog niet gesproken zijn. De vier te onderscheiden uitvoeringsorganisaties (Landelijk Secretariaat, Wetenschappelijk Bureau, Opleidingscentrum en Bestuurdersvereniging) bekleden allen een andersoortige rol. De belendingen zijn (terecht) gekoppeld aan een andere reglementaire verankering in de partij. Naar de mening van het Hoofdbestuur zal de organisatie er als volgt uit moeten gaan zien:

Het Hoofdbestuur is in bestuurlijk opzicht verantwoordelijk voor en in staat tot een goede coördinatie en optimalisatie van activiteiten in de hele partijorganisatie. Dit moet gebeuren op basis van een meerjarig HB-werkplan waarin politieke en organisatorische hoofdlijnen zijn opgenomen. Het HB-werkplan is richtlijn voor partij-activiteiten, waaronder congressen, wetenschappelijke onderzoeken, opleidings- en trainingsprogramma's, etc. Deze wordt in nauwe samenwerking met de belendingen opgesteld. Congressen vervullen een centrale rol in de partij; het congresonderwerp staat gedurende een half jaar in de hele partij centraal. Doordat het congresonderwerp lang tevoren bekend is, kunnen belendingen en afdelingen de discussie binnen en buiten de partij over dit onderwerp versterken. Ook de adviesraad kan zich

zo bij haar eigen planning rekening houden met de congresonderwerpen. De Adviesraad adviseert, zo regelt het Huishoudelijk Reglement, niet over congresonderwerpen.

Onderdeel van het HB-werkplan is het opzetten van een 'kennis-en-kunde-bank.' Het is daarbij zaak om de administratieve mogelijkheden van het Landelijk Secretariaat te koppelen aan de bestanden die nu met name bij de drie belendingen en de Tweede Kamer (referentiecommissie) aanwezig zijn. Expliciet wordt in het werkplan daarnaast aandacht besteed aan ledenwerving. Het rechtstreeks aanschrijven van potentiële leden is daartoe een goed middel.

Zoveel mogelijk maakt het Hoofdbestuur gebruik van de werkracht en kennis van de belendingen op de terreinen waarvoor zij gecreëerd zijn. In het werkplan dient de taakverdeling nader geconcretiseerd te worden, zodat zonneklaar is op welk moment over welk onderwerp met welke belending gecommuniceerd wordt.

Het Dagelijks Bestuur handelt organisatorische zaken zelfstandig af. Het voorzitterschap wordt een betaalde functie en het Dagelijks Bestuur wordt verkleind tot zes personen. De functies secretaris organisatie, secretaris politiek en tweede penningmeester komen te vervallen. De voorzitter ontvangt een part-time salaris, ook de overige leden van het Dagelijks Bestuur krijgen een vergoeding. Negen of tien maal per jaar komt het Hoofdbestuur – bestaande uit de DB-leden en de Regio-HB-leden – bij elkaar. Alle bestuursleden (ook op afdelings- en regioniveau) worden voor een termijn van drie jaar gekozen en zijn twee maal herkiesbaar. In het Hoofdbestuur wordt vooral tijd ingeruimd voor politiek inhoudelijke discussie. Partijorganisatorische kwesties komen in het Hoofdbestuur niet aan de orde. Tussentijds worden de Regio-HB-leden schriftelijk op de hoogte gehouden.

De taak van regio-HB-leden is drieledig. Ten eerste onderhouden zij de relatie met de regio en vooral de regiobesturen (linking pin). Feitelijk zijn de regio-HB-leden het eerste aanspreekpunt (vertegenwoordiger) van het Hoofdbestuur in de regio, met uitzondering van uitvoerende en organisatorische zaken die via het Landelijk Secretariaat lopen. Zij zijn geen lid van het Regiobestuur maar wonen wel – waar mogelijk – de vergaderingen bij. Het RHB-lid onderhoudt eveneens de contacten met de nationale en Europese parlementariërs die hun regio in portefeuille hebben.

Ten tweede heeft de vertegenwoordiger van de regio een eigen portefeuille in het Hoofdbestuur. De inhoud hiervan wordt bepaald binnen het Hoofdbestuur na de verkiezing van het Regio-HB-lid door de ALV. Denkbare portefeuilles zijn die taken die voorheen door

de secretarissen organisatie en politiek werden vervuld, maar ook op het terrein van de financiën zal de penningmeester afspraken kunnen maken over een werkverdeling.

Tenslotte kunnen de Regio-HB-leden de taak van vertegenwoordiger in het bestuur van Wetenschappelijk Bureau, Bestuurdersvereniging of Opleidingscentrum op zich nemen. Bij de verdeling van de portefeuilles kan rekening worden gehouden met de woonplaats van de portefeuillehouders. Zo kan overleg tussen HB-leden met gelieerde portefeuilles snel en eenvoudig worden gevoerd. DB-leden hebben daarbij de coördinerende taak.

Wat is de rol van de vertegenwoordigers van het Hoofdbestuur in de besturen van de Bestuurdersvereniging, het Opleidingscentrum en het Wetenschappelijk Bureau? In de eerste plaats zijn zij volwaardig lid van het bestuur van de 'belending'. Zij zijn in tegenstelling tot collega's, niet door de ALV gekozen maar door het Hoofdbestuur benoemd. Dit maakt hen in de eerste plaats verbindingspersoon met het Hoofdbestuur. Zij verwoorden het standpunt van het Hoofdbestuur, geven problemen aan bij overlappingen en zorgen voor een goede rapportage van de activiteiten van de 'belending' in het Hoofdbestuur. Dit kan bijvoorbeeld door relevante stukken op de agenda te zetten voor een HB-vergadering. Aangezien HB-vertegenwoordigers niet tot het veelal ingestelde Dagelijks Bestuur van de belending behoren, staan zij iets meer op afstand van de dagelijkse gang van zaken.

De huidige bepalingen ten aanzien van het *Wetenschappelijk Bureau* houden in principe een voldoende waarborg in. Het in de Statuten verankerde recht van het Hoofdbestuur om het Wetenschappelijk Bureau te verzoeken onderwerpen in studie te nemen en de vertegenwoordiging met twee mensen, staan in principe garant voor voldoende afstemming. Centraal daarbij dient de planning van de onderwerpen (politieke agenda) op de lange termijn te staan. Het nu door het Wetenschappelijk Bureau gestarte onderzoek naar het sociale zekerheidssysteem loopt parallel aan dat van het Hoofdbestuur. Dit is een goede aanzet. Via een versterkt vormgegeven relatie Hoofdbestuur–Wetenschappelijk Bureau, wordt tegemoet gekomen aan het knelpunt dat het Wetenschappelijk Bureau te ver van de partij staat.

In de tweede plaats kan de afstand tot de partij verkleind worden door de werkgroepen nauwer aan te sturen en aan te doen sluiten bij onderwerpen die op dat moment op de partijagenda staan (congressen, AR maar ook HB- en fractienotities). Afstemming van de agenda met de kamerfracties en Hoofdbestuur is daarbij essentieel.

Bij de *Bestuurdersvereniging* springen naast de twee afgevaardigden van het Hoofdbestuur de twee statutair vastgelegde adviseurs in het oog. Bestuurlijk bestaat geen relatie met het Opleidingscentrum, maar statutair zijn zowel de directeur Opleidingscentrum als de directie van het Landelijk Secretariaat adviseur van het bestuur van de Bestuurdersvereniging. Het ligt voor de hand deze adviseurschappen te herformuleren. Parallel aan de aanbevelingen ten aanzien van de relatie Hoofdbestuur–Wetenschappelijk Bureau, kan gewerkt worden aan een onderling coherenter beleid. De taken van de Bestuurdersvereniging sluiten, bijvoorbeeld bij het behandelen van een conflict van een afdeling met een fractie, nauw aan bij de taken van het Hoofdbestuur. De Bestuurdersvereniging en de partij moeten werkzaamheden daarom goed afstemmen.

Het *Opleidingscentrum* staat van de drie belendingen het dichtst bij de vereniging D66. Trainingen, scholing en informatie-bijeenkomsten zoals die door het Opleidingscentrum worden georganiseerd, vinden altijd plaats ter ondersteuning van activiteiten van de partij: fracties, besturen, campagnes etc.. Nauw contact met alle andere geledingen van de partij is hier dan ook gewenst. Het SHR geeft dit ook aan. Statutair is bijvoorbeeld zelfs sprake van een vertegenwoordiger van het Wetenschappelijk Bureau in het bestuur van het Opleidingscentrum. Het Wetenschappelijk Bureau ziet hier momenteel van af. Het Opleidingscentrum heeft een veel grotere overlap met de Bestuurdersvereniging, die dan ook – in plaats van het Wetenschappelijk Bureau – een afvaardiging zou moeten hebben in dat bestuur. Juist omdat het Opleidingscentrum zo dicht op de partijorganisatie functioneert, dient meer invulling gegeven te worden aan de afvaardiging van het Hoofdbestuur in het bestuur van het Opleidingscentrum. Binnen het huidige SHR is het mogelijk om een lid van het Hoofdbestuur lid te laten zijn van het Dagelijks Bestuur (secretaris) van het Opleidingscentrum. Op die wijze kan de band Hoofdbestuur–Opleidingscentrum verder worden versterkt.

Concluderend kan worden gezegd dat het hoofdbestuur vanuit bestuurlijk oogpunt alle eenheden met elkaar verbindt. Daarmee is het Hoofdbestuur verantwoordelijk voor en in staat tot coördinatie en optimalisatie van activiteiten. Dit vereist een werkwijze die enerzijds richtinggevend is, maar anderzijds signalen uit de andere organen vertaalt in het eigen beleid. Tijdige en heldere verzoeken van de arbeidsorganisatie en belendingen, adequate agendering, tijdige besluitvorming en regelmatige evaluatie van werkprogramma's zijn essentieel. Teneinde de coördinatie te optimaliseren zal op een aantal kleinere punten gekeken moeten worden naar de wederzijdse afvaardigingen.

4 COMMUNICATIE

Over het algemeen zijn D66-ers het erover eens dat binnen de partij niet goed (genoeg) wordt gecommuniceerd. Al eerder is gezegd dat de kenbaarheid van elkaars verantwoordelijkheden (en daarmee informatiebehoefte) daarbij wel eens essentieel zou kunnen zijn. Het formuleren van werkplannen en wederzijds bespreken daarvan, is een goed hulpmiddel om deze kenbaarheid te vergroten.

In de tweede plaats kan gedacht worden aan het verbeteren van de middelen om de boodschap over te brengen. Het realiseren van communicatie die twee kanten op gaat, staat daarbij centraal. Moderne communicatiemiddelen zoals een Bulletin Board System en elektronische communicatie (Internet) bieden ongekennde mogelijkheden hiertoe. Regionale podia voor politiek debat kunnen ook in opzet en vorm stimuleren tot tweewegverkeer tussen politicus en kiezer, de afdeling en Den Haag.

Ten aanzien van de partijbladen zijn drie doelgroepen te onderscheiden. Het betreft politieke beschouwingen van theoretische aard (IDEE), praktische informatie voor het 'kader' (Voor de Draad) en een platform voor discussie met algemene ledeninformatie over stellingnames van de partij op congressen en in fracties (Democraat, Bulletin Board System, Postbus 66).

Idee en Voor de Draad hebben een duidelijke functie binnen de partij. Idee wordt door velen te abstract gevonden, maar lijkt op dit moment wel degelijk een groep abonnees te hebben gevonden. Een vraag is of deze groep op termijn het blad blijft waarderen en de oplage in stand gehouden kan worden. Voor de Draad zal voortaan tien maal per jaar uitkomen, waarbij het blad niet kostendekkend is. Het komende jaar zal duidelijk worden of de informatiebehoefte groot genoeg is. Tenslotte kan de huidige rol van de Democraat als discussieplatform in twijfel worden getrokken. Wil de Democraat een rol als discussieplatform gaan waarmaken, dan is het in ieder geval van belang dat het blad tien maal per jaar verschijnt zodat beter op de actualiteit kan worden ingegaan. Het bestaan van drie middelen naast elkaar (Democraat, Postbus 66, BBS) is onwenselijk. Het is van belang dat de redactie prioriteiten stelt omdat de informatiebehoefte die naast IDEE en Voor de Draad rest, groot is.

5 HUISHOUDELIJK REGLEMENT

D66 kent traditioneel veel onverenigbaarheden tussen functie binnen of namens D66. Dit doet recht aan het principe van radikale democratisering en 'balance of power', maar leidt op veel plaatsen tot frustratie van de inzet van de vrijwilligers. Veel afdelingen moeten het HR wel met voeten treden, simpelweg omdat ze niet genoeg leden hebben om alle reglementaire functies te bekleden. Het Huishoudelijk Reglement dient op dit punt te worden herzien. Overigens is het, ook binnen het huidige reglement, mogelijk om bijvoorbeeld een verkiezingscommissie voor een aantal afdelingen tegelijk te laten opereren.

Herziening is tevens noodzakelijk wat betreft de formele besluitvormingsregels voor ledenvergaderingen. Een bestuur is bij de voorbereiding gebonden aan een veelheid van regels. Altijd wordt hierin weer een hiaat gevonden, dat door middel van een nauwkeurigere omschrijving van de procedure kan worden gedicht. Deze ver doorgevoerde procedures kunnen nooit een gebrek aan vertrouwen in het functioneren van besturen wegnemen. Meer voor de hand ligt dan ook om de procedures juist te vereenvoudigen, de bestuursleden zijn tenslotte gekozen bestuurders die achteraf verantwoording af leggen aan de leden. Het reglement kan volstaan met algemene voorschriften die door het bestuur worden ingevuld.

Hoe ziet het reglement er ten aanzien van de voorbereiding van de ledenvergaderingen uit? Het huidige systeem ('one man one vote') hoeft niet te worden aangetast. Het huidige reglement kent naast een onderwerp met een langdurig voorbereidend traject de zogenaamde actuele politieke moties (APM). Deze mogen niet over het hoofdonderwerp gaan en kunnen tot een in het congresreglement te bepalen moment worden ingediend. Deze APM's blijven gehandhaafd.

De termijn waarop een congres tot besluitvorming kan komen over een hoofdonderwerp, dient te worden teruggebracht van meer dan een jaar tot minder dan zes maanden. Idealiter wordt onmiddellijk na een congres gestart met de formele toezending van de agenda van het volgende congres aan de leden. Het te bespreken onderwerp wordt volgens de themaplanning vastgesteld. Hierbij worden de fracties en de Adviesraad vanzelfsprekend betrokken, de agenda wordt altijd ter advisering voorgelegd. Het feit dat leden de agenda en de stukken ter besluitvorming een drietal maanden voor een congres in hun bezit hebben, maakt besluitvorming mogelijk. Moties en amendementen die hierop door leden worden ingediend hoeven daarbij niet van te voren bij alle leden bekend te zijn. Dezelfde procedure geldt, zij het met kortere termijnen, voor een Algemene Afdelings- en Regiovergadering.

Ten tweede dienen kandidaatstellersprocedures voor vertegenwoordigende lichamen inzichtelijker te worden. Daartoe is vermindering van de keuze-mogelijkheden essentieel. Het huidige onderscheid tussen het HR en het Verkiezingsreglement (bijlage D) is niet duidelijk. Individuele kandidaatstelling en het houden van een stemming onder de leden kan gehandhaafd blijven. De rol van stemadviescommissies wordt momenteel onderzocht met medewerking van een universiteit. De uitkomst van dit onderzoek moet eerst afgewacht worden voordat uitspraken gedaan worden.

Uitgangspunt bij een goede partijorganisatie is het behalen van maximale resultaten gegeven de beperkte werkkraft. Mensen zijn in de huidige maatschappij slechts onder voorwaarden bereid om zich te commiteren aan een partij. De stap wordt genomen als de partij een professionele indruk maakt. Het liefst ziet de vrijwilliger een duidelijke – ook in de tijd afgeronde – taak. Vaste besturen en commissies worden daarom tot een minimum beperkt.

De *programma commissie* is een ad-hoc bestuurscommissie die het verkiezingsprogramma voorbereidt. Ieder partijniveau heeft verder een *kas- of financiële commissie* en een *verkiezingscommissie* (vast of ad-hoc). Afdelingen kennen een ad-hoc stemcommissie, landelijk functioneert een *rapportagecommissie*. Landelijk zijn de financiële-, verkiezings- en rapportagecommissie vaste commissies.

Bestuursleden op afdelings- en regiouniveau worden als algemeen bestuurslid gekozen, niet in functie. Uitzonderingen hierop zijn de voorzitter en de penningmeester.

6 REGIO'S EN AFDELINGEN

D66 heeft een structuur waarbij regio's en afdelingen relatief autonoom functioneren. Zij zijn verantwoordelijk voor hun eigen verkiezingsprogramma, kandidatenlijsten en bestuurlijke zaken. Uiteindelijk vormen de regio's en afdelingen echter een integraal onderdeel van de partij. Het is daartoe noodzakelijk om te definiëren op welke wijze de relatie afdeling-regio-landelijk vorm wordt gegeven.

Lokale en provinciale verkiezingsprogramma's en kandidatenlijsten worden altijd ter beschikking gesteld van het Landelijk Secretariaat. Hoofdbestuur en Landelijke Verkiezingscommissie hebben hierin volgens het huidige reglement een toezichthoudende taak. Deze taak moet duidelijker omschreven worden. Leden moeten hiernaast voortaan het recht hebben om bemiddeling te vragen van het hoofdbestuur bij conflicten in afdelingen en regio's. Op deze wijze kan schade aan de partij worden voorkomen.

Het provinciaal niveau

Iedere provincie heeft een D66 equivalent in de vorm van een regiobestuur en een algemene regiovergadering. De bestuurlijke herindeling van Nederland wordt hierbij gevolgd. Regio's functioneren parallel aan de afdelingen met als taak het voorbereiden van programma en campagne voor de provinciale statenverkiezingen, evenals de controle op de uitvoering van dat programma door de statenfractie.

Het gemeentelijk niveau

Het basisniveau waarop de vaste besturen en commissies actief zijn is de afdeling. Daar Zodra een gemeente 20 leden of meer bevat kan zij besluiten tot het oprichten van een afdeling. Hierover wordt in eerste instantie met het regiobestuur contact opgenomen, dat de oprichting bevestigt en formeel doorgeeft aan het hoofdbestuur. Komt een afdeling onder de tien leden, dan kan besloten worden tot opheffing van de afdeling. Daar waar kleine afdelingen de behoefte hebben om samen verder te gaan is dit een goede zaak die ondersteuning verdient. Op deze manier kunnen van onderaf eenheden worden opgebouwd die een grotere slagkracht hebben.

Een afdeling heeft een steunfractie, hiernaast bereidt een programmacommissie het verkiezingsprogramma voor en ledenvergaderingen spreken zich uit over het beleid van de fractie. Zij worden bij de procedurele voorbereiding van verkiezingen – waar mogelijk – rechtstreeks ondersteund door het Landelijk Secretariaat.

Afdelingen en provincies krijgen rechtstreeks van het Hoofdbestuur – naast een vast basisbedrag – een substantieel hoger bedrag per lid dan nu gebruikelijk is. Grotere verbanden (regio's) krijgen daarbij minder dan een afdeling, aangezien zij schaalvoordelen genieten. Voor ieder nieuw lid ontvangt de afdeling of regio die het lid geworven heeft in het eerste jaar dertig gulden.

Regionale servicepunten zijn in de voorgestelde organisatie niet noodzakelijk.

Een voor afdelingen toegankelijk Landelijk Secretariaat kan een intermediaire rol van de regio overbodig maken. Dit is alleen haalbaar als alle arbeidsorganisaties (inclusief die van de fracties) tot een goede onderlinge afstemming komen. Het beschikken over een goed professioneel apparaat blijft essentieel voor de partij.

7 POLITIEKE DISCUSSIE

De politieke partij heeft als taak het in verband brengen van elementen die de burgers van verschillende kanten op zich af zien komen. Daarvoor is het van belang om intern tot goede afstemming te komen, maar voeding

van onderaf met nieuwe ideeën is even onmisbaar. Deze voeding komt in de huidige structuur minder uit de verf. Zowel Den Haag, regio's als afdelingen hebben moeite om deze discussie goed vorm te geven.

Een politieke partij kent meerdere functies, niet de minst belangrijke hiervan is het stimuleren van het politieke debat. Voor D66 geldt dat om twee redenen misschien nog meer dan voor andere partijen:

- naast specifiek politieke issues is de (open) manier van politiek bedrijven de bindende factor voor D66-ers. Daarom mag de discussie zich niet beperken tot bepaalde geledingen in de partij;
- D66 is van oorsprong een ideeënpartij. Om niet te verworden tot uitsluitend een pragmatische partij moeten steeds opnieuw ideeën worden ontwikkeld.

Een manier om het politieke debat te intensiveren, – zowel met de eigen leden binnen de partij als met de kiezers – is door het organiseren van regionale podia. Daarbij moet aan een aantal voorwaarden worden voldaan:

- * het organiseren van discussie op een goede schaal (eenheden van tussen de 200 en 400 leden). Voor veel regio's geldt dat de afstanden tot de leden in de afdelingen zowel letterlijk als figuurlijk te groot zijn. Hierdoor is de betrokkenheid van leden minder dan gewenst. Bovendien heeft voor het regiobestuur de eerste prioriteit het besturen van de regio, en zijn zij logischerwijs niet altijd even goed in staat hun energie ook te besteden aan regionale podia;
- * de podia hebben geen ad-hoc karakter. Voor de deelnemers moet duidelijk zijn wat met de uitkomst gebeurt. Doordat er niks met de uitkomsten van de regionale podia wordt gedaan (aanbevelingen aan de partij, discussie met andere organisaties, werkgroep voor verdere verdieping etc.) verstomt de discussie. Door het opzetten van subregionale werkgroepen die een onderwerp bediscussiëren met de regionale podia als eindproduct of door het agenderen van congresonderwerpen op de podia, krijgt het Podium een vaste plek in de discussie;
- * de podia moeten grote bekendheid hebben onder de leden en centraal worden aangekondigd;
- * voldoende financiën zijn beschikbaar om de avond aan het publiek aan te kondigen en om een lokatie en programma met voldoende uitstraling te realiseren;

- * ondersteuning van het Landelijk Secretariaat, het Opleidingscentrum en het Wetenschap-pelijk Bureau bij het realiseren van de bijeenkomst.

Op kortere termijn hebben podia vooral kans van slagen wanneer zij dienen als voorbereiding voor congressen. Aangezien de ledenvergaderingen – zowel op landelijk, regionaal en afdelingsniveau – in eerste instantie bedoeld zijn voor politieke besluitvorming, valt de discussievorming als voorbereiding voor congressen nogal eens in het water. Regionale podia zijn daardoor de manier om deze lacune op te vullen.

Overigens wil dit niet zeggen dat er niet veel meer onderwerpen zijn waarover podia te organiseren zijn. Het is echter beter om op één onderwerp dieper in te gaan, dan een aantal onderwerpen oppervlakkig te behandelen. Dus niet verbreding van de discussie maar verdieping. Op een podium worden maat-schappelijke groeperingen en andere partijen altijd uitgenodigd.

Op termijn is het streven dat de podia ook gerealiseerd kunnen worden door de regio's en afdelingen zelf, waarbij het onderwerp gekozen wordt dat op dat moment verdieping nodig heeft. De onderwerpen die op een podium besproken worden komen voort uit de themaplanning. Deze themaplanning wordt niet alleen door het hoofdbestuur en de fracties gevoed, maar door de hele partij. Zodra een werkgroep (landelijk, provinciaal of regionaal) een idee heeft dat naar hun idee uitgewerkt moet worden maken zij dit kenbaar aan het hoofdbestuur. Het hoofdbestuur stelt een beredeneerd antwoord waar het onderwerp een plaats krijgt in de meningsvorming in de partij. Het kan onderwerp worden van een (centraal gesubsidieerd) podium, een discussiebijeenkomst op het congres, hoofdonderwerp worden van een congres etc. Vanzelfsprekend is het ook denkbaar dat besloten wordt het onderwerp niet landelijk op te pakken.

De podia zijn niet besluitvormend in de zin van het Huishoudelijk Reglement. De voorbereiding van congressen op deze podia zal dan ook niet in de vorm van bespreking van moties en amendementen plaatsvinden. De uitkomsten van de discussie kunnen door de aanwezige leden wel met de nodige handtekeningen worden ingebracht op het congres. Deze werkwijze sluit goed aan bij de formule van het Congres Nieuwe Stijl.

Ten behoeve van Regionale Podia vormt het Hoofdbestuur een substantieel fonds. Deze subsidiepot wordt beheerd door de politieke hoek van het Dagelijks Bestuur. Het is wenselijk dat met dit geld ook gemeenschappelijke activiteiten met de belendingen worden opgezet. Belangrijk criterium bij het toekennen van subsidie is, naast de inhoud van het voorstel, de

schaal van de activiteit. Een hele regio is vaak te groot en een afdeling te klein. Samenwerking tussen afdelingen wordt zo sterk gestimuleerd.

Naast de behoefte om onderwerpen inhoudelijk uit te diepen hebben fracties en Hoofdbestuur vaak de behoefte aan een klankbord dat op korte termijn kan adviseren over meer actuele onderwerpen. Het is hierbij van belang dat een groep bijeengebracht wordt die voldoende 'het gevoel' in de partij over het onderwerp kan verwoorden. Hiertoe wordt aan de Adviesraad een nieuwe vorm gegeven.

Zodra Adviesraadsleden, het Hoofdbestuur of de fractie aangeeft behoefte te hebben aan een bijeenkomst, zet het Landelijk Secretariaat zich in om deze bijeenkomst te organiseren. Vertegenwoordigers van de genoemde groepen nemen deel aan een forumdiscussie over het onderwerp, eventueel wordt een expert gevraagd een inleiding te houden. De Adviesraadsleden uit de regio waar de discussie plaatsvindt hebben de taak de discussie inhoudelijk voor te bereiden en hun conclusies van de avond aan de fracties en/of het HB aan te bieden. De leden in de regio ontvangen een uitnodiging om vanuit de zaal deel te nemen aan de discussie. Voor deze adviesbijeenkomsten zijn ruime financiële middelen beschikbaar, hoewel door de lagere frequentie beperkter van omvang dan voor de Regionale Podia.

8 CONCLUSIES

In dit rapport is, soms nog met grove pennestreken, een vernieuwde organisatie van D66 neergezet. De aanbevelingen die in dit rapport zijn gedaan zijn driesoortig:

- aanbevelingen waarvoor wijzigingen van het Huishoudelijk Reglement noodzakelijk zijn
- aanbevelingen die het hoofdbestuur zelf onmiddellijk ter hand kan nemen
- aanbevelingen waarvoor de begroting dusdanig moet worden aangepast, dat het hoofdbestuur de aanbevelingen pas na het indienen van een nieuwe begroting kan realiseren.

Zoals hierboven is beschreven zijn om een aantal andere zaken te realiseren structuurwijzigingen nodig. Dat houdt in dat het Huishoudelijk Reglement moet worden aangepast. Het Huishoudelijk Reglement moet minder onverenigbaarheden gaan bevatten en inzichtelijker van opzet worden wat betreft de voorbereiding van ledenvergaderingen en interne verkiezingen. De onderlinge vertegenwoordiging tussen Hoofdbestuur en Bestuurdersvereniging en Opleidingscentrum, kan op punten verbeterd worden.

CONGRES – ALV 61

Het Dagelijks Bestuur wordt verkleind tot zes personen en handelt zelfstandig partijorganisatorische zaken af. Besturen worden voor een termijn van drie jaar gekozen. Vaste commissies worden, op regionaal- en afdelingsniveau, tot een minimum beperkt. Besturen op lokaal en regionaal niveau worden, met uitzondering van de voorzitter en penningmeester, niet meer in functie gekozen. Afdelingen ontvangen rechtstreeks de afdracht per lid vanuit Den Haag.

De volgende aanbevelingen kan het hoofdbestuur onmiddellijk ter hand nemen. In het op te stellen werkplan worden de ideeën over ledenwerving uitgewerkt en geconcretiseerd. Hetzelfde geldt voor de kennis-en-kunde-bank. Met de Bestuurdersvereniging worden afspraken gemaakt over opvang van oud-bestuurders, met het Opleidingscentrum over scholing. Het werkplan, opgesteld door het DB, bevat tevens een lange termijn themaplanning. Deze planning bevat naast congresonderwerpen ook onderwerpen die via een ander middel dan het congres ter hand kunnen worden genomen. Hier is afstemming met de SWB essentieel. Op kleine schaal kan begonnen worden met het organiseren van regionale podia. De relatie en mate van samenwerking tussen de besturen van de belendingen kan ook zonder reglementaire wijziging worden versterkt.

Hetzelfde geldt voor de arbeidsorganisaties van partij, belendingen en fracties. Het DB handelt organisatorische zaken zelfstandig af. Tenslotte verdient de lopende proef met moderne communicatiemiddelen blijvend alle aandacht van het HB.

Tenslotte kunnen een aantal belangrijke zaken gerealiseerd worden door het hoofdbestuur, maar niet dan nadat zij de nodige aanpassingen in de begroting heeft gerealiseerd. Het hoofdbestuur zal in het najaar een doorberekening van de onderstaande voorstellen presenteren aan het congres. In de eerste plaats is voor het verhogen van de frequentie van de Democraat geld nodig. Ten tweede is dat het overgaan tot het beschikbaar stellen van een vergoeding voor DB-leden. Het voorzitterschap wordt een betaalde part-time functie. De verhoging van de afdracht aan de afdelingen zodat de basis van de partij wordt versterkt betekent eveneens een fundamentele ingreep in de begroting. Tenslotte moet plaats worden ingeruimd voor de Regionale Podia en Adviesbijeenkomsten. Deze bijeenkomsten kunnen dan bijdragen aan de gewenste communicatie die twee kanten op gaat. Zo biedt D66 de ruimte voor politiek.

WETENSCHAPPELIJK BUREAU

Door de SWB wordt gewerkt voor de politieke vertegenwoordiging, de politieke partij en aan de 'politieke probleemstelling' in het algemeen. Het betreft onderwerpen die spelen op het snijvlak van politiek en maatschappij en van samenleving en overheid. De onderwerpen worden gekozen in samspraak met de kamerfracties, individuele kamerleden en de politieke top van D66. Het betreft zaken die op de politieke agenda zullen verschijnen en waaraan nader onderzoek moet worden besteed. Bij deze formule ligt het accent op het denken zelf; analyses, neergelegd in publikaties, die moeten leiden tot beleidsgerichte uitgangspunten.

De open samenleving en haar vrienden

Dit is de titel van een 'vriendenboek', een cadeau voor Jan Glastra van Loon voor zijn vijfenzeventigste verjaardag.

Ongeveer een jaar geleden werd de idee geboren om met Jan in discussie te gaan. In de brochure 'De ruimte waarin wij leven', had Jan Glastra van Loon zich immers uitgelaten over het open karakter van de ruimte waarin wij leven. Wij hebben deze tekst, waarmee het boek tevens opent, aan een aantal auteurs voorgelegd,

waaronder een aantal oud-promovendi, oud-collega's en vrienden, wier inzichten door Jan ontegenzeggelijk interessant gevonden worden.

En zo groeide het boek, het groeide uit tot een waar samenstel van diagnose en commentaar omtrent het democratisch karakter van de maatschappij waarin wij leven. Als zodanig vormt het een caleidoscoop van filosofische, sociologische, juridische, cultuur-theoretische en vooral ook persoonlijke inzichten. Wij hopen met de publikatie van deze inzichten tevens iets te doen aan de stilstand van het denken over democratie, waar dit zich fixeert op de formele kanten en vooral om het management van de democratie. Democratie is, naast een vorm van bestuur, ook en vooral een levenswijze. En de ruimte hiervoor, daar gaat het hier om.

De auteurs in dit door Boom uitgegeven boek zijn: Kees Schuyt, Christiaan de Vries, Pieter Fokkink, Inge van der Vlies, Heikelen Verrijn Stuart, René Foqué, Herman van Gunsteren, Dorien Pessers, Lolle Nauta, Greetje den Ouden-Dekkers, R.A.V. van Haersolte en Cees Maris. De SWB kan u het boek met een speciale ledenkorting aanbieden. In de boekwinkel is de prijs f 39,50. Voor leden van D66 is de prijs f 29,50.(ex porto) Bestellen kan telefonisch of door middel van onderstaande bon.

WETENSCHAPPELIJK BUREAU

Cliëntgebonden budget, voor wie en hoe ver?

Conferentie van de werkgroep Volksgezondheid van de
Stichting Wetenschappelijk Bureau D66

De complexiteit van de moderne samenleving heeft de mogelijkheden voor centrale sturing verminderd. Daarnaast lijkt de cultuur als zodanig steeds meer op het individu gericht te raken. De nadruk die in D66 wordt gelegd op het democratisch proces vormt ook daarom een actueel politiek concept. Het beginsel van de eigen verantwoordelijkheid schept echter een dilemma met een uitgesproken politiek karakter. Waar moet het beginsel van de eigen verantwoordelijkheid plaats maken voor dat van de beschermwaardigheid?

Ook binnen de vormgeving aan de gezondheidszorg wordt gestreefd naar het zichtbaar maken van eigen verantwoordelijkheid. Het selecteren ('trechters') van zorg die voor eigen rekening en verantwoording gegeven kan worden, en nominalisering van de premies zijn hier voorbeelden van.

In het recent verschenen SWB-cahier 'Denkend over een nieuw stelsel van gezondheidszorg ... een conceptueel model' wordt voorgesteld maatregelen te nemen die leiden tot versterking van de zorgvrager. Deze geeft immers een natuurlijk tegenwicht aan de zorgverlener. Tezamen zijn zij verantwoordelijk voor het proces van zorgverlening.

Een van de middelen waarmee die verantwoordelijkheid zichtbaar gemaakt kan worden, is het cliëntgebonden budget. Het principe van bestedingsverantwoordelijkheid bij de zorgvrager is politiek weinig meer omstreven. Wel is de vraag op welke wijze en wáár dit beginsel in de gezondheidszorg kan worden ingebouwd. Met name dient voorkomen te worden dat de zwakkeren zouden lijden onder de effecten die de bestedingsvrijheid, bij hen die daarvoor kiezen, zouden kunnen oproepen. Daarnaast kan men zich afvragen of het cliëntgebonden budget ook op andere terreinen dan die van de verzorging en verpleging toepasbaar zou zijn kunnen zijn.

Drie vragen zullen centraal staan

1. Hoe wordt ongelijkheid tussen naturacliënten en budgetcliënten voorkomen?
2. Welke kenmerken van cliënten bepalen de geschiktheid voor een budget, en hoe kan ongeschiktheid voorkomen worden?
3. Is het cliëntgebonden budget ook op andere categorieën van zorgverlening toepasbaar?

Programma

Voorzitters:

R.M.H. Schaub, tandarts,
adjunct directeur Academisch
Ziekenhuis Groningen
S.P.C. Groen, klinisch
geriater Kennemergasthuis,
Haarlem

12.30 uur
13.00 - 13.10 uur

Zaal open, ontvangst
Mevr. dr. E. Borst-Eilers,
minister VWS

13.10 - 13.20 uur

Prof dr. P.A.H. van Lieshout,
directeur NIZW

13.20 - 13.30 uur

Mr. A.F.M. Dekkers, directeur
Nederlandse
Patiënten/Consumenten
federatie

13.30 - 13.40 uur

Ir. J. Knipscheer, directeur
thuiszorg Rotterdam

13.40 - 13.50 uur

Drs. J. de Kroes, directeur
thuiszorg NTN

13.50 - 14.00 uur

Drs. J.A.M. van Adrichem,
directeur ANOVA

14.00 - 14.10 uur

Dr. Th. Miltenburg,
onderzoeker ITS

14.00 - 15.00 uur

Uitloop sprekers, pauze

15.00 - 16.30 uur

Discussie met de zaal

16.30 - 17.00 uur

Afsluiting

De conferentie wordt gehouden op zaterdag 20 mei
aanstaande in zaal Zeezicht, Nobelstraat 2 te Utrecht.
De kosten bedragen f 35,-. Aanmelden kan
telefonisch of schriftelijk op onderstaand adres.

Brochure Bestuurlijke Dilemma's

Iedere bestuurder stuit in zijn functie wel eens op bijna onoverkomelijke problemen, delicate kwesties waarin het moeilijk kiezen is en waarbij niet onmiddellijk voor de hand ligt wat juist, goed en wenselijk is. Deze bestuurders bevinden zich met andere woorden in een dilemma-situatie. Voor een politicus in het openbaar bestuur is zo'n dilemma-situatie uitermate lastig te hanteren. Immers, hij functioneert binnen de publieke ruimte en kan zich niet voor beraad zomaar van de buitenwereld afzonderen en hij is in principe steeds aansprakelijk vanwege zijn bijzondere verantwoordelijkheid voor het algemeen belang. Wat te doen?

In een gezamenlijke uitgave van het wetenschappelijk bureau en de bestuurdersvereniging is getracht om een aantal handreikingen te geven aan bestuurders die in zulk soort situaties terecht zijn gekomen. Enerzijds om hen te helpen tot een oplossing te komen en anderzijds om de achtergronden van het ontstaan

WETENSCHAPPELIJK BUREAU

ervan te onderzoeken. De brochure Bestuurlijke Dilemma's bevat derhalve concrete gevalsbeschrijvingen van bestuurlijke dilemma's en meer theoretische achtergrondartikelen over oorzaken en gevolgen van dilemma's. Dit heeft een levendige confrontatie van praktijk en theorie opgeleverd. De brochure is geen handleiding in de Amerikaanse 'How to'-traditie geworden, maar het is wel een interessante onderzoekingsstocht door de wondere wereld van het openbaar bestuur. Kortom een aanrader voor iedereen die in politiek en bestuur is geïnteresseerd en zo eens dieper in de praktijk wil duiken. De brochure kost f 19,50 (ex porto).

Idee, tijdschrift van het wetenschappelijk bureau.

IDEE

Inhoud van nummer 1, 1995

Redactioneel, Machinaties

- Bestuurlijke dilemma's, enkele kanttekeningen bij de recent verschenen brochure bestuurlijke dilemma's, door Carel Tielenburg en Philip Idenburg
Twee artikelen over hetzelfde onderwerp; het eerste vormt de introductie op het thema, het tweede gaat dieper in op de aard van het zogenaamde klassieke dilemma
- Post-ideologische politiek, of D66 in het politieke spectrum, door Pieter Fokkink
Wat is de positie van de politieke partij D66 in een tijdperk waarin wetenschap en technologie een de dienst uitmaken? Een bestuurlijk dilemma ...
- De hoofdzonden van het buitenlands beleid, door Bob van den Bos
Ons neerleggen bij de kloof tussen realiteit en ideaal en liever gelijk hebben dan krijgen zijn de twee hoofdzonden van het Nederlandse buitenlandbeleid. Hoe kan het beter?
- Keren of negeren, extreem-rechts blijft een probleem, door Erik Jan Bolsius
Welke mogelijkheden biedt het recht om extreem-rechtse opvattingen en praktijken te bestrijden?
- Naar een maatschappelijke benadering van de economische orde, door Wim Jenniskens

De werking van de economie vraagt om een integraler benadering. Een 'verkenning'

- Geen progressieve maar een liberale volkspartij is nodig, door Meine Henk Klijnsma
Door Paars zijn de politieke partijen in een ander verhouding tot elkaar komen te staan. Wellicht is het tijd voor een liberale volkspartij
- De gemeente neemt de wijk, column door Willem Sleddering

Ik bestel:

- ☐ Het boek 'De open samenleving en haar vrienden' Prijs voor leden f 29,50
- ☐ Brochure 'Bestuurlijke Dilemma's' Prijs f 19,50
- ☐ SWB-Cahier 'Denkend over een nieuw stelsel van gezondheidszorg' Prijs f 10,-
- ☐ 'De waarde van de democratie' Prijs f 2,50
- ☐ SWB-Nota 'Inzet voor vrede' Prijs f 12,50
- ☐ Brochure 'De ruimte waarin wij leven' f 19,50-
- ☐ Brochure 'Referenda en Politiek' f 19,50-
- ☐ Brochure 'Duurzame Ontwikkeling' f 19,50-
- ☐ Brochure 'De veranderende rol van de politieke partijen' Prijs f 15,-
- ☐ SWB-Cahier 'In Goede Banen', over het verschijnsel migratie Prijs f 10,-
- ☐ SWB-Cahier 'Denken over democratie, van forum naar partnerschap' Prijs f 10,-
- ☐ SWB-Cahier 'Relatie en Huwelijk' Prijs f 8,-
- ☐ SWB-Nota 'Op zoek naar publiek' prijs f 5,-
- ☐ SWB-Cahier 'Ingrijpen in menselijk leven' f 12,50
- ☐ Het tijdschrift Idee
Idee verschijnt 6x per jaar. ca. 30 pagina's per nummer. Een abonnement kost f 74,- per jaar. Een los nummer kost f 17,-
- ☐ Ik neem een abonnement
- ☐ Ik wil een los nummer
- ☐ Ik meld mij aan voor de conferentie cliëntgebonden budget, op 20 mei in Utrecht

(alle prijzen zijn exclusief porto)

Naam:

Adres:

Postcode en plaats:

Deze bon opsturen naar SWB D66,
Noordwal 10, 2513 EA Den Haag
Telefonisch bestellen 070-3621515
Fax 070-3641917

BESTUURDERSVERENIGING

AGENDA BESTUURDERSVERENIGING

- 22 april **Bestuurlijke organisatie.** Meer informatie vindt u elders op deze pagina.
- 20 mei **Statendag** voor de statenleden. Statenleden ontvangen een uitnodiging thuis.
- 17 juni **Algemene ledenvergadering Bestuurdersvereniging** in Orpheus in Apeldoorn. Het centrale thema is onderwijs. Meer informatie vindt u elders op deze pagina.
- 2 sept **Themadag financieel beleid** i.s.m. het Opleidingscentrum. Deze vindt plaats in De Reehorst in Ede.
- 30 sept **Bestuurderscongres** in het Evertshuis in Bodegraven.
- 17 nov **Wethoudersmiddag.** Centraal thema is het sturend vermogen van het college.

Bestuurlijke organisatie

zat. 22 april in Zeezicht in Utrecht (10.00 – 15.00 uur). Onlangs bracht het kabinet een discussienota over de bestuurlijke inrichting van ons land. De themadag van de Bestuurdersvereniging heeft als doel om de D66-bestuurders te informeren over de inhoud ervan en om een gezamenlijk D66-standpunt over dit onderwerp te ontwikkelen. Jacob Kohnstamm en Olga Scheltema zullen bij deze bijeenkomst aanwezig zijn. Opgave is mogelijk door middel van de antwoordbon. Deelnemers dienen de kosten van deze ochtend (f 15,- voor leden van de Bestuurdersvereniging en f 25,- voor niet-leden) over te maken op de giro van de Bestuurdersvereniging o.v.v. nummer 7029.

Algemene ledenvergadering Bestuurdersvereniging

zaterdagmiddag 17 juni van ong. 13.00 tot 17.00 uur in Orpheus in Apeldoorn.

Het centrale thema is onderwijsbeleid. Daarnaast zullen enkele landelijke politici aandacht besteden aan de algemene gevolgen van het kabinetsbeleid op de provincies en gemeenten.

Allereerst worden drie inleidingen gehouden over de algemene ontwikkelingen in het onderwijs (decentralisatie, basisvorming, Weer samen naar school etc.); over de bestuursvormen van het openbaar

onderwijs; en over onderwijs en arbeidsmarkt. Vervolgens wordt in een forumdiscussie het thema van de bestuursvormen van het openbaar onderwijs verder uitgediept.

Aanmelding voor de ledenvergadering is al mogelijk d.m.v. onderstaande antwoordstrook. De kosten bedragen f 20,- voor leden van de Bestuurdersvereniging en f 30,- voor niet-leden en kunnen worden overgemaakt op de giro van D66 Bestuurdersvereniging o.v.v. nr 7037.

OPGAVESTROOK

Naam:

Adres:

Postcode en plaats:

- 0 neemt deel aan de themadag over Bestuurlijke organisatie op zaterdag 22 april. Maakt het verschuldigde bedrag (f 15,- voor leden van de Bestuurdersvereniging en f 25,- voor niet-leden) over op de giro van de Bestuurdersvereniging o.v.v. nummer 7029.
- 0 neemt deel aan de Algemene ledenvergadering van de Bestuurdersvereniging op 17 juni. Maakt het verschuldigde bedrag (f 20,- voor leden van de Bestuurdersvereniging en f 30,- voor niet-leden) over op giro van D66 Bestuurdersvereniging o.v.v. nummer 7037.

S.v.p. aankruisen wat van toepassing is.

Deze bon dient u toe te sturen aan D66 Bestuurdersvereniging, Noordwal 10, 2513 EA Den Haag. Faxnummer: 070-3641917. Het gironummer is: 90866 t.n.v. D66 Bestuurdersvereniging te Den Haag. Vergeet u niet het boekingsnummer te vermelden?

VOORAANKONDIGING

THEMABIJEEENKOMST D66-AFDELINGSBESTUURDERS

In het najaar van 1995 organiseert het Opleidingscentrum een bijeenkomst voor afdelingsbestuurders. In vorige bijeenkomsten ging het vooral over functionele taken van het afdelingsbestuur zoals het voorzitterschap, de secretaris etcetera. In deze bijeenkomst zal er veel meer aandacht zijn voor de *politieke zijde van een afdelingsbestuur*. Ondermeer komen aan de orde: de relatie met de fractie, de uitvoering van het verkiezingsprogramma en de opzet van een steunfractie.

Afdelingsbesturen worden van het definitieve programma, tijdstip en plaats op de hoogte gebracht.

OPLEIDINGSCENTRUM

DOELTREFFEND EEN BIJeenKOMST LEIDEN 22 april

Het Opleidingscentrum D66 houdt op 22 april een training voor leden van D66 die zo nu en dan een rol vervullen als gespreksleider of voorzitter van een vergadering, maar ook voor leden die dit in de nabije toekomst willen gaan doen. Het doeltreffende leiden van een vergadering stelt zekere eisen aan de gespreksleiding. Deze dient bijvoorbeeld alert te zijn, oog te hebben voor groepsprocessen en tevens het uiteindelijke doel van de bijeenkomst voor ogen te houden.

Aan deze eisen wordt tijdens deze training, onder meer met behulp van een trainingsvideo, aandacht geschonken. Tevens wordt gekeken naar enkele elementaire basisregels: persoonlijke voorbereiding, voorbereiding van de agenda, vastleggen van conclusies en besluiten.

De bijeenkomst vindt plaats in **Utrecht**, de kosten zijn f50,00 en de training wordt gegeven door Ellen Kleverlaan.

THEMADAG D66-POLITIEK, KUNST EN CULTUUR 13 mei

In samenwerking met de Groningse D66-afdeling wordt deze dag georganiseerd voor ieder die een dag wil delen met prominenten in de wereld van de kunst. Het programma omvat een rondleiding door het spraakmakende *Groninger museum*, gesprekken tussen vaklieden als Aad Nuis; Frans Haks, directeur Groninger museum; Edo Spier, D66 Eerste Kamerlid en architect; en Henk Pijlman, D66-wethouder. Daarnaast bieden wij u een lunch, een stadswandeling en een kijkje achter de schermen van de theaterwereld. Het gaat die dag om vragen als:

- * Wat zegt museumdirecteur Frans Haks over de bemoeienis van de politiek met zijn werk?
- * Wat zegt onze staatssecretaris Aad Nuis over zijn verantwoordelijkheid?
- * Zouden kunst en cultuur anders worden door D66-beleid?
- * Hoe werkt een wethouder die tot vreugde van omwonenden en verdriet van de deskundigen, de burger bij het beleid betreft?

Kom zaterdag 13 mei naar **Groningen** en neem een introductie mee. Geniet van een dag vol kunstbeleving en ontmoet politici, kunstenaars en hun dilemma's. Op 28 april of bij de 100e deelnemer sluiten wij de inschrijving. Kosten f45,-.

U HEEFT HET WOORD

20 mei

Tijdens deze dag maakt u kennis met de basiselementen van elke presentatie: inleiding, uitwerking en conclusie. Daarnaast wordt aandacht besteed aan aspecten zoals nervositeit, aandacht vasthouden, audiovisuele ondersteuning, etc. Centraal in deze training staat de vraag: *hoe zet ik een goede presentatie in elkaar?*

Gezien het intensieve karakter van deze training worden maximaal acht deelnemers ingeschreven. De training vindt plaats op 20 mei op het Landelijk Secretariaat van D66 in **Den Haag** en wordt gegeven door Roel van der Poort. De kosten zijn f 50,00 per deelnemer.

STUDIEDAG VOOR RAADSLEDEN 20 mei

Vijf workshops rond de onderwerpen:

- * Het raadslid en de pers en andere media. In deze workshop is de aandacht gericht op de relatie met de pers, de valkuilen van een interview en uiteraard op de vragen van de deelnemers.
- * Het raadslid en het college van B&W. Of uw fractie nu deelneemt aan het college of niet, er is altijd een relatie met het college als geheel en met individuele wethouders. Hoe duidelijker deze relatie is, hoe prettiger u kunt werken.
- * Effectief in de raad. Hoe bepaal je je doel en hoe bereik je dat: strategieën en tactieken.
- * Effectief en Efficiënt omgaan met tijd.
- * De fractie en het afdelingsbestuur. Zonder afdeling zat u niet in de gemeenteraad en zonder uw inbreng wordt het partijprogramma niet uitgevoerd. De formele verantwoordelijkheden liggen vast maar hoe men daar in de praktijk mee omgaat vraagt enige wijsheid. Elke workshop wordt twee maal aangeboden, deelnemers krijgen de kans aan twee verschillende workshops mee te doen. Gastspreker is Gerrit Jan Wolffensperger. De dag vindt plaats in **Utrecht**. Kosten f37,50.

OPLEIDINGSCENTRUM

KENNISMAKINGSDAG

20 mei of 17 juni

Kennismaken met D66 kan op 20 mei of 17 juni in **Utrecht**. Onder leiding van twee ervaren D66-ers worden de belangrijkste ideeën en doelstellingen van D66 besproken. Er is ruimte voor uw vragen en er wordt aandacht geschonken aan de manieren om actief te zijn binnen de partij. Op 20 mei wordt de dag begeleid door Hanneke Blom (wethouder Lelystad) en Jan Willem van Waning (Tweede Kamerlid). Op 17 juni zijn de begeleiders Ruud Hessing (aankomend lid Eerste Kamer) en Dick Teegelaar (bestuurslid Opleidingscentrum). De maximaal 15 deelnemers ontvangen ter voorbereiding de brochure 'Maak kennis met D66'. Kosten: f20,00.

SPEECH EN PRESENTATIE

10, 11 en 17 juni

In een weekend en een daarop volgende zaterdag biedt het Opleidingscentrum de training '*Speech en presentatie*' aan. In het eerste deel zijn de oefeningen gericht op het versterken van het zelfvertrouwen. Vervolgens wordt een basis gelegd voor het voorbereiden, structureren en uitvoeren van een presentatie. Daarnaast komen het kunnen hanteren van storingen en interrupties aan bod. Diverse oefeningen worden aan de hand van video-opnamen bekeken en beoordeeld. Deelnemers ontvangen vooraf een cursusboek met oefeningen, tips en werkopdrachten. De training wordt gegeven door *Max Peper* en vindt plaats in **Den Haag**. De kosten zijn f150,00.

THEMADAG VEILIGHEID

zaterdag 2 september

"De toename van criminaliteit stelt de samenleving voor nieuwe en grotere problemen. Een groeiend gevoel van onveiligheid doet afbreuk aan de samenhang in die samenleving en ondermijnt het vertrouwen in de overheid. [...] Gezocht moet worden naar nieuwe wegen in die brede maatschappelijke aanpak, zowel buiten als binnen het strafrecht. Essentieel hierbij is dat de burgers zich erkend en gesteund weten in hun bereidheid bij te dragen aan het voorkomen en bestrijden van criminaliteit en onveiligheid." Uit: Het verkiezingsprogramma 94-98.

Lokatie: Volksbuurtmuseum in **Den Haag**

Albert van der Zalm, D66-raadslid in Den Haag en directeur van de Openbare basisschool Stortenbeker in de Schilderswijk begint met een inleiding op deze themadag over Veiligheid. Aan de hand van enkele voorbeelden geeft hij aan hoe er in de praktijk wordt omgegaan met (on)veiligheid. Daarna kunnen de deelnemers kiezen uit workshops waarin wordt gediscussieerd over de volgende onderwerpen: ruimtelijke aspecten van onveiligheid, drugsproblematiek en gettovorming.

Na deze discussie bieden wij u een lunch en een wandeling door de Schilderswijk. Hier worden enkele buurtbeheerprojecten bezocht en is er aandacht voor politie-activiteiten. Na deze kijk op de werkelijkheid volgt er een *Veiligheidsdebat met Jacob Kohnstamm, Peter IJzerman (korpschef Twente) en Mieke Bloemendaal (burgemeester Culemborg)*. Discussieleider Han Polman zal hierbij nader ingaan op het integraal veiligheidsbeleid versus het grote-stedenbeleid; meer veiligheid versus minder politie; winkeliers en burgers en particuliere beveiligingsbureaus. *In verband met de zomervakantie gaarne aanmelden vóór 1 juli aanstaande.*

LOKALE EN REGIONALE FINANCIËLE MIDDELEN 2 september

In samenwerking met de Bestuurdersvereniging organiseert het Opleidingscentrum een bijeenkomst over financiële middelen en instrumenten. In een serie workshops en plenaire inleidingen wordt door een aantal deskundigen ingegaan op de actuele ontwikkelingen. Aan de orde komen ondermeer: lokale belastingen, de financiële verhoudingswet, Europese subsidië, kerntakenbudgettering, de toezichthoudende taak van de provincie etcetera.

De bijeenkomst vindt plaats te Ede. De kosten zijn f32,50 voor leden van de Bestuurdersvereniging en f52,50 voor niet-leden van de Bestuurdersvereniging. Kosten zijn inclusief koffie, thee en lunch. *In verband met de zomervakantie gaarne aanmelden vóór 1 juli aanstaande.*

OPLEIDINGSCENTRUM

THEMADAG D66-POLITIEK EN EUROPA

21 oktober, Utrecht

Op 21 oktober organiseert het Opleidingscentrum in samenwerking met de Euro-fractie van D66 een dag over D66-politiek en Europa.

Plenair komt ondermeer aan de orde: de bevoegdheden van en verhouding tussen Europees Parlement en Europese Commissie, de positie van D66 in het Europees Parlement. In een serie workshops komen vervolgens, onder leiding van een lid van de Euro-fractie en een kamerlid, een aantal belangrijke portefeuilles aan de orde: Buitenland & Veiligheid, Sociale Zaken & Werk, Milieu, Regionaal Beleid.

De bijeenkomst vindt plaats te Utrecht. De kosten zijn f42,50 dit is inclusief documentatie, koffie, thee en een lunch.

IK BESTEL (s.v.p. aankruisen):

O LEIDRAAD VOOR DE AFDELING, prijs: f15,00.
Brochure waarin voorschriften en regels uit de Statuten en het Huishoudelijk reglement van D66 inzichtelijk worden gemaakt. Alle bevoegdheden, rollen en taken van de voorzitter, de penningmeester, secretaris, secretaris politiek en van het 'gewone' bestuurslid worden beschreven.

Er is vervolgens ruime aandacht voor de politieke taak van de afdeling en de verhouding van een afdeling tot de D66-fractie in de gemeenteraad.

O D66 EN DE PRAKTIJK VAN DE GEMEENTERAAD, prijs f25,00.

Deze publikatie bevat onder andere de volgende onderwerpen:

- Raad in relatie tot het college en het ambtelijk apparaat;
- Raad in relatie tot de burger, de belangengroepering en de media;
- Techniek van de raadsvergadering, spreekrecht, recht van initiatief en amendement, moties.

O D66 EN PUBLICITEIT IN DE POLITIEK, f15,00.

(alle bovengenoemde prijzen zijn exclusief porto)

O VOOR DE DRAAD

Een veelzijdig tijdschrift voor raads- en statenleden, afdelingsbestuurders en (lokaal) geïnteresseerde D66-ers. Verschijnt *tien maal* per jaar met artikelen en interviews over lokale en regionale gebeurtenissen, wetenswaardigheden en nuttige informatie. Voor de Draad laat zien hoe bestuurders en leden van D66 in de rest van Nederland te werk gaan. Daarnaast biedt het tijdschrift vergelijkingsmateriaal, nieuws van de Bestuurdersvereniging en het actuele aanbod van het Opleidingscentrum. Een jaarabonnement kost f48,00. In het lidmaatschap van de Bestuurdersvereniging zit een abonnement inbegrepen.

IK MELD MIJ AAN VOOR (s.v.p. aankruisen):

O DOELTREFFEND EEN BIJeenKOMST LEIDEN 22 april in Utrecht. Kosten: f40,00

O THEMADAG D66-POLITIEK, KUNST EN CULTUUR 13 mei in Groningen. Kosten: f45,00

O U HEEFT HET WOORD 20 mei in Den Haag. Kosten f50,00

O STUDIEDAG VOOR RAADSLEDEN 20 mei in Utrecht. Kosten f37,50

MAAK KENNIS MET D66 in Utrecht. Kosten: f20,00
O 20 mei
O 17 juni

O SPEECH EN PRESENTATIE 10, 11 en 17 juni in Den Haag. Kosten f150,00

O THEMADAG VEILIGHEID 2 september in Den Haag. Kosten f45,00

LOKALE EN REGIONALE FINANCIËLE MIDDELEN 2 september in Ede.
O f32,50 leden Bestuurdersvereniging
O f52,50 niet leden Bestuurdersvereniging

O THEMADAG D66-POLITIEK EN EUROPA 21 oktober in Utrecht. Kosten f42,50

Veertien dagen voor aanvang van de cursus krijgt u cursusmateriaal thuisgestuurd. Zodra u het cursusmateriaal ontvangen heeft, bent u definitief ingeschreven en verplicht de cursuskosten met bijgaande acceptgirokaart te voldoen.

NAAM:
STRAAT:NR.....
PC en PLAATS:
TELEFOON:
FUNCTIE IN D66:
LIDNUMMER:

Deze bon opsturen naar het Opleidingscentrum D66, Noordwal 10, 2513 EA DEN HAAG of telefonisch bestellen: 070 - 362 15 15

Voortvarend op elektronische snelweg

Het prototype bulletin board (BBS) zoals beschreven in Democraat nummer 1 1995, is onder veel belangstelling gedemonstreerd op het voorjaarscongres. Er werden onder andere mogelijkheden getoond voor het bekijken en versturen van (tekst)bestanden en het versturen van berichten.

Aangezien de ontwikkeling van het BBS zich in een testfase bevindt, is de hoeveelheid informatie nog beperkt en slechts toegankelijk voor een kleine groep. De informatie die nu op het BBS aanwezig is, is onder meer afkomstig van de Tweede-Kamerfractie en het Landelijk Secretariaat.

In een volgende fase van het ontwikkeltraject zullen er meer geledingen van de partij bij het BBS betrokken worden. Het aanbod aan informatie kan dan voorlopig worden uitgebreid met de standpunten vanuit de andere fracties, stellingnames en verslagen van het Hoofdbestuur, persberichten en activiteitenagenda's.

Daarnaast zullen er mogelijkheden gecreëerd worden voor deelname door het Wetenschappelijk Bureau, de Bestuurdersvereniging, het Opleidingscentrum en de Jonge Democraten.

Het ligt in de bedoeling dat het BBS zal uitgroeien tot het basis-informatiesysteem ten behoeve van alle geledingen van de partij. Daarnaast wordt ook gedacht aan een beperkte toegang voor niet-leden. Op termijn zal een koppeling van het BBS naar Internet gerealiseerd worden waardoor het BBS deel zal uitmaken van dit wereldwijde netwerk. Een klein aanbod aan publieksinformatie is inmiddels buiten het BBS om toegankelijk gemaakt via de Digitale stad Amsterdam en is als zodanig ook beschikbaar voor Internet-gebruikers.

Regio's en afdelingen die willen deelnemen aan de testfase van het BBS worden verzocht contact op te nemen met het Landelijk Secretariaat.

Top Project

'Doe mij maar iets in de levensmiddelenbranche in Noord-Holland', gaf Tweede-Kamerlid voor D66 Francine Giskes mee aan de organisatoren van het Top-project. Dit project is een initiatief van NCW/Jong Management om politici en jonge ondernemers met elkaar in contact te brengen. Zo werd Giskes voor een dag opeens directeur van een bedrijf met 160 werknemers, Vleesch Dubois BV in Blokker. Zij maakte mee hoe kippen aan de ene kant van een gebouw

levend aankomen en er aan de andere kant in diep gevroren brokken uitkomen, om te worden verscheept naar het Verre Oosten.

Op haar plaats woonde Peter Poortinga, een niet rechtstreeks gekozen 32-jarige directeur, in Den Haag fractievergaderingen en plenaire zittingen bij. Eerste ontmoetingen waren voor beide partijen "interessant en leerzaam". "We zijn elkaars positie beter gaan begrijpen", aldus de politica en de directeur.

Brief

Gisteren de verkiezingsuitkomsten gezien. (...) Bolkestein van de VVD heeft onze kiezers weggesnoept. Laten we ons daar geen valse voorstellingen bij maken: hij heeft geen beeld uitgedragen van een neo-nazi. Wel van iemand die de problemen bij de naam durfde te noemen, problemen die bij vele Nederlanders leven, zoals de vrees voor etnische conflicten. (...) D66 heeft ook iets gedaan, een daad gesteld. Wij hebben ons geprofileerd als een partij die een half minimumloon als basisinkomen uit zou willen keren aan de hele bevolking. (...)

We hebben een technisch hoogstandje op economisch gebied dichterbij willen brengen, een hoogstandje waar niemand om vraagt en dat in geen enkel buurland gerealiseerd is. Een van onze denktanks heeft dit alles voorgekookt en daarmee bewezen in ieder geval binnen D66 aanhangers te kunnen kweken. Met die steun hebben we ons echter vervreemd van de kiezers. We hebben een voor hen onbegrijpelijke

oplossing geboden voor een fraudeprobleem, waar zij eerder een justitieel ingrijpen hadden verwacht, mede omdat een systeemanalyse de gewone kiezer niet aanspreekt. Eerder hebben we soortgelijke oplossingen aangedragen voor weinig aansprekende staatkundige problemen. (...)

Misschien dat ik mezelf daarom altijd zo thuis heb gevoeld bij D66. Maar nee, dat is het niet alleen, onze volksvertegenwoordigers en bestuurders hebben meestal goede en plezierige oplossingen voor veel problemen, niet te principieel doordrammerig maar wel met oog voor de ethiek en toch realistisch. Helaas laten we ons keer op keer afleiden door technisch (economisch) mooie oplossingen van experts. We laten ons te veel leiden door de hang naar mooie nieuwe oplossingen en te weinig door wat potentiële kiezers interesseert. We doen aan technische sturing i.p.v. marktsturing.

Wat kan een politieke partij van kiezers verwachten als ze zelf niet meer op de kiezers let? Het lijkt er op dat we in Arnhem, met ons basisinkomen, opnieuw een brug te ver zijn gegaan. *P.G. Dekker, Oosterbeek*